

Published on www.bilvavi.net

ספר נפש החיים 011 שער ד פרק ב אמירת תהלים גדרי הדבקות > [Home](#)

ספר נפש החיים 011 שער ד פרק ב אמירת תהלים גדרי הדבקות

ענין עסק התורה לשמה, האמת הברור, כי לשמה אין פרושו דבקות כמו שסוברים עתה רוב העולם, שהרי אמרו רז"ל במדרש (שוח"ט) שביקש דוד המלך ע"ה מלפניו יתברך, שהעוסק בתהלים יחשב אצלו יתברך כאילו היה עוסק בנגעים ואהלות, הרי שהעסק בהלכות הש"ס בעיון ויגיעה, הוא ענין יותר נעלה ואהוב לפניו יתברך מאמירת תהלים.

מונח אם כן בדברי המדרש שוחר-טוב, שמי שעוסק בנגעים ואהלות הוא יותר חביב, אלא שביקש דוד המלך "שהעוסק בתהלים יחשב אצלו יתברך". א"כ נגעים ואהלות זה ודאי חביב לפניו יתברך, ויש בקשה שגם תהלים יהיה חביב כמו נגעים ואהלות.

אולם הדברים צריכים ביאור, כי הנפה"ח עדיין לא הסביר מדוע נגעים ואהלות הם יותר חביבים מתהלים? ויתר על כן, אם נגעים ואהלות יותר חביבים מתהלים, מה עומק בקשתו של דוד המלך ש"תהלים יחשב אצלו יתברך כאילו", מהו 'כאילו'?

אלא, כפי שהוזכר לעיל, סדר מדרגות הדבקות מתתא לעילא הינן:

- א. מדרגה של דבקות [שאינה נוגעת לענינא דידן] שזו סוגיא של מצוות.
- ב. למעלה מכך, מדרגה של דבקות מכח אהבה ויראה וכלל כל המידות כולן.
- ג. מדרגה של דבקות מכח דבקות בדיבורו יתברך שמו.
- ד. מדרגה של דבקות מכח התדבקות בחכמתו יתברך שמו.
- ה. מדרגה של דבקות מכח גילוי של מדרגת הרצון: גילוי רצונו יתברך שמו מצידו, וגילוי התשוקה והתקוה מצידו.
- ו. ולמעלה מכך, הדבקות בו יתברך שמו בהכרת אמיתת הימצאו.

והנה, כלפי הסוגיות בכללות של עסק התורה, שיש בהן דבקות בתורה ודבקות בו יתברך שמו: כאשר האדם עוסק בדברי אגדה- אז הדבקות הינה בחכמתו ודיבורו יתברך שמו, וכאשר האדם עוסק בדבר ה' זו הלכה- אז מתגלה בו [באדם] רצונו יתברך שמו, ובזה הוא דבק בו- בתורה, בו יתברך שמו- ברצונו, הוא ורצונו חד.

אם כן, כאשר האדם עוסק בעיון ויגיעה בהלכות הש"ס בכלל, ובנגעים ואהלות בפרט, איזה סוג של דבקות יש לו?- דבקות בו בתורה שמתגלה בה רצונו יתברך שמו, וע"י כן הוא דבק בו יתברך, שהוא ורצונו חד, בהיתגלות הרצון בתורה.

זוהי הגדרת הדבקות של העוסק בעיון ויגיעה בהלכות הש"ס בכלל, ובנגעים ואהלות בפרט.

לפי זה, כאשר מבקש דוד המלך ש"העוסק בתהלים יחשב אצלו יתברך כאילו היה עוסק בנגעים ואהלות", מה הוא כאילו היה עוסק בנגעים ואהלות?

הרי בנגעים ואהלות יש בהם גילוי של **דבקות ברצונו יתברך שמו**, מה שאין כן כאשר האדם אומר תהלים איזה סוג של דבקות יש לו? אז בכללות כפי שהוזכר, או דבקות של אהבה ויראה שהיא בכח המידות שבנפש האדם, או דבקות של השתוקקות ותקוה שזהו **ראשית נקודת כח הרצון שמצד האדם**, אבל אין שם את הדבקות **בכח הרצון שמצד הבורא**.

אם כן מה זה שביקש דוד המלך שייחשב "**כאילו**" היה עוסק בנגעים ואהלות", הרי כפי שחודד אין כאן גילוי של רצון מצד יתברך! כי נגעים ואהלות- זוהי דבקות מכח **גילוי רצונו**, מה שאין כן תהלים- זוהי דבקות או מכח אהבה ויראה ושאר המידות, או מכח השתוקקות ותקוה שהן **שורש גילוי הרצון דידן** כלומר שורש **כח הרצון שמצידו**, אבל עדיין אין כאן את הדבקות ברצונו יתברך שמו כלומר **בכח הרצון שמצידו**.

אבל מאידך, ברור הרי שדוד המלך ביקש משהו, ואין זה כבקשת אדם שאוכל לחם שייחשב כאילו אכל בשר, אשר לעולם לא אכל בשר אלא רק לחם, ומה אפוא הינה בקשת דוד המלך?

אלא ביאור הדברים.

כל דבר ודבר, כמו שהוזכר לעיל, **באיתכסיא שלו בודאי שמונח רצון הבורא יתברך שמו**. הקב"ה הרי ברא את הדבר והוא רוצה בקיומו של אותו הדבר. אילולא כביכול לא היה רצונו יתברך שמו- אז מעיקרא לא היה הדבר נברא. וכביכול אפילו אם הוא רצה בו מעיקרא, אלא שהיה מתקיים בו "ניחמתי כי עשיתיו" והרי שאין רצונו עתה בקיומו- הרי שהוא היה בטל. בקיום א"כ של כל דבר בבריאה, מתגלה רצונו יתברך שמו, אלא שזהו קיום מכח רצון באיתכסיא, אבל לא גילוי עצם בירור הרצון.

מה שאין כן בהוויות דאביי ורבא, ובעיון הש"ס ביגיעה- שמה מתגלה **מה הוא** רצונו יתברך שמו באופן מבורר. זהו הרי כל גדר ד' אמות של הלכה: הלכות הש"ס **שמבררים** את גילוי רצונו יתברך.

א"כ באיתגליא- גילוי רצונו נמצא בתורה, באיתכסיא- יש איזשהו סוג של רצון בכל דבר בבריאה.

כשביקש דוד המלך א"כ ש"העוסק בתהלים **ייחשב** אצלו יתברך כאילו הוא עוסק בנגעים ואהלות", מה הוא הייחשב? זה לא שבשמים ייחשבו כך בלבד, אלא 'ייחשב' הכונה- שבשעה שהאדם אומר תהלים **שיתגלה אצלו מדרגת רצונו יתברך שמו והוא יהיה דבק בה!!** זה לא "חשיב כאילו" בעלמא, לצורך שכר של גן עדן או עוה"ב וכדו' כפשוטו. אלא 'ייחשב' כלומר- שבשעה שהוא אומר תהלים, שתתעורר בו לא רק האהבה ויראה, ותתעורר בו לא רק ההשתוקקות והתקוה, אלא **שיתעורר בו עומק הכח של גילוי רצונו יתברך שמו, שעומק כח הגילוי של הרצון מצידו יתגלה למי שאומר תהלים!!** זהו עומק בקשת דוד המלך שביקש שהעוסק בתהלים ייחשב אצלו יתברך כאילו הוא עוסק בנגעים ואהלות.

ואם כן לפי זה, אין זו בקשה בעלמא, אלא זוהי בקשה שבשעה שהאדם אומר תהלים כראוי- שיתגלה אצלו רצונו יתברך שמו, **ועל ידי כן הוא ישתוקק לעשות את רצונו יתברך, והוא יחפץ לעשות את רצונו יתברך**, מחמת שנגלית לו המידה של רצונו יתברך שמו.

אם כן, העוסק בנגעים ואהלות- יש שם גילוי להדיא של רצונו יתברך שמו, ואילו העוסק בתהלים- אין שם אמנם את אותו הגילוי, אבל ביקש דוד שיתגלה!

עכשיו מוכיח הנפה"ח איזו מדרגה של דבקות היא העיקרית:

ואם נאמר שלשמה פרושו דבקות דוקא [כלומר דבקות של אהבה ויראה, והשתוקקות ותקוה], **ורק בזה תלוי כל עיקר ענין עסק התורה, הלא אין דבקות יותר נפלא מאמירת תהלים כראוי כל היום**.

כלומר, אומר הנפה"ח: שאם **עיקר הדבקות** היא הרגשים [דהיינו אהבה ויראה כפשוטו], או אפילו יתר על כן השתוקקות ותקוה, הרי שדבקות כזו ודאי שנמצאת באיתגליא בתהלים יותר ממה שנמצאת בנגעים ואהלות. ואם מבואר כאן בדברי השוח"ט שבנגעים ואהלות יש דבקות גבוהה מבתהלים, מוכח א"כ ש**מדרגת גילוי הרצון היא בהכרח דבקות עליונה יותר** מאהבה ויראה וממדרגה של השתוקקות ותקוה.

ממשיך הנפש החיים ואומר: שמה תאמר- אה"נ, אבל לאחר שביקש דוד המלך שבתהלים יהיה גילוי של רצונו זה ייחשב כנגעים ואהלות, אז **מכאן ואילך** הרי שהם שוים אהדדי, וא"כ מה לי אם הוא עוסק בנגעים ואהלות ובהלכות הש"ס בעיון נפלא, או אם הוא עוסק בתהלים?

וגם מי יודע אם הסכים הקב"ה על ידו בזה, כי לא מצינו בדבריהם ז"ל מה תשובה השיבו יתברך על שאלתו (כמו שמצינו בבא בתרא י"ז ע"א, ואידך, ההוא רחמי הוא דקא בעי).

בדברי הגמ' בב"ב שם נאמר, ששבעה לא שלטה בהם רימה ותולעה, ויש אומרים אף דוד שנאמר "אף בשרי ישכון לבטח". ומה אפוא סברת החולקים שלא מנו את דוד? - ע"ז אומרת הגמ': ואידך [כלומר אלו שחולקים סוברים] - ההוא רחמי הוא דקבעי, כלומר שזו היתה בקשה של דוד, אבל זה לא התקיים.

ברור אם כן, שבקשת דוד המלך היתה שכאשר עוסקים בתהלים שיהא גילוי של רצונו יתברך שמו כעין נגעים ואהלות. אילו לא היה **גנוז שם גילוי של רצון** אז לא היה שייך לבקש זאת, זה הרי היה כמי שמבקש לאחר ארבעים יום שכן זכר יתהפך לנקבה שבקשתו- הרי זו תפילת שוא. אלא זהו **מחמת שבמעמקי התהלים מונח כח הגילוי של רצונו יתברך.**

אבל הגדרת הדבר ביתר עומק.

בעצם כך שדוד המלך ביקש את הדבר, "אחת שאלתי אותה אבקש", הרי שדבריו של דוד המלך ותפילתו של דוד המלך עושה רושם, ואם כן מכאן ואילך, גילוי הרצון שנמצא בתהלים לאחר בקשתו של דוד הינו גדול יותר מלפני בקשתו, אם כי הוא עדיין לא הגיע לגילוי של נגעים ואהלות הלכות הש"ס בעיון ויגיעה. אבל ודאי שאם דוד המלך ביקש, הרי שבבחינה של "כל היוצא מפיו יעשה" יש צד מסוים של קיום הדברים, וא"כ בודאי **שמכאן ואילך כוחו של דוד המלך פעל שמה שעוסקים בנגעים ואהלות ועוסקים בתהלים יתקרבו אהדדי!**

אמנם עדיין לא הגיעו הדברים לאותה מדרגה, כמו שכתוב כאן בדברי הנפה"ח "גם מי יודע אם הסכים הקב"ה על ידו בזה", כלומר הבקשה **שיושלם הגילוי של תהלים** להיות כנגעים ואהלות,

אבל האם בתהלים קיים כזה גילוי? - בודאי שכן!

לפי זה גם נבין את עומק נקודת הטעיה היותר גדולה.

כי אם באמת הקב"ה לא היה מסכים איתו, וכביכול שאלתו של דוד מעיקרא ליתא, הרי שמי שעוסק בתהלים לא היה יכול להרגיש מעין דבקות של נגעים ואהלות, רק דבקות של אהבה ויראה השתוקקות ותקוה, ובזה היתה מונחת נקודת הטעיה אחת בלבד כפי שביארנו לעיל (בשיעור הקודם).

אבל כיון שנתבאר שבקשתו של דוד אפילו אם לא נתקבלה אבל היא קירבה את הדבר. בבחינה שתפילה עושה מחצה, שאף שחסר את החצי השני- ש"תקבל ברחמים וברצון את תפילתנו", אבל את המחצה הראשון- עצם התפילה עצמה אכן פעלה. ואם כן, הרי שמי שאומר תהלים, מכאן ואילך, הוא יכול להרגיש דבקות יותר קרובה לנגעים ואהלות.

וכאן מונחת נקודת הטעיה עמוקה נוספת: כי מכאן ואילך, נראה לו שיש באמירת תהלים כראוי, מלבד האהבה ויראה, ההשתוקקות ותקוה, שיש גם גילוי של רצון. והרי שנראה לו שבתהלים יש יותר גלוי מבהויות דאביי ורבא, שבהם הוא מוצא רק את גילוי רצונו יתברך שמו, ולא מוצא את ההשתוקקות ותקוה ואת האהבה ויראה!!

אולם זאת עלינו להדגיש שוב: שהדברים הללו הינם למי **שחי ומרגיש** את מה שנאמר בנפה"ח. מי שלא חי את מה שנאמר בנפה"ח, אז לדידיה זהו לומד'ס: מה מוגדר כנגעים ואהלות ומה מוגדר כתהלים, מה יש בתהלים ומה יש בנגעים ואהלות, הקב"ה לא השיב לדוד וממילא נשאר בנגעים ואהלות גילוי של רצונו ובתהלים נשאר אהבה ויראה והשתוקקות ותקוה.

מה שאין כן מי שחי את הדברים, ובעזר ה' ההדרכה המעשית תהיה לערך מפרק ו' ולהלן, עכשיו אנו רק מבררים את הדברים באופן של "יודעת היום" ועדיין לא מתבאר הדרך של "והשבות אל לבבך". הנפה"ח עצמו בארוכה יסביר איך להשיב את הדברים אל הלב בפועל ממש בעזר ה'.

ומי שכן זוכה להשיב את הדברים ללבבו, אז בשעה שהוא עוסק בהויות דאביי ורבא, הוא צריך לברר- **האם הוא מרגיש בכלל דבקות בבוא או לא?** ואם הוא מרגיש דבקות, הוא צריך לברר- **איזה דבקות הוא מרגיש?** כי מי שעוסק בהויות דאביי רבא והוא דבוק ברצונו יתברך שמו בחכמתו ובדיבורו, אבל יכול להיות שזוהי דבקות מכוסה יותר בלתי מורגשת אלא מושכלת בלבד, ויכול להיות שזוהי דבקות מושכלת ומורגשת!!

מי שאצלו הדבקות מושכלת ומורגשת, הוא כל הזמן מברר את נפשו: האם הוא דבוק? כמה הוא דבוק? ובמה הוא דבוק?

וכן בשעה שהוא אומר תהלים הוא מברר את נפשו: איזו דבקות עכשיו מתגלה אצלו? לא מה ההשכלה בלבד של איזה דבקות צריכה להתגלות [שגם זו סוגיא מסוימת של בירור], אלא הוא מברר באמת בשעה שהוא אומר תהלים: מה הוא מרגיש עכשיו? איזו דבקות הוא חש? לא שאם לא, שהוא לא יאמר, חס ושלום. אבל **הוא מברר, הוא חי את מה שהוא עושה, בן איש חי, הוא חי את המעשים שלו, אז הוא חי את קומת נפשו.** ולכן בשעה שהוא לומד תורה ובשעה שהוא אומר תהלים, הוא מברר איזה חלקי דבקות נמצאים?

ראשית צריך ללמוד את נפה"ח בעיון, ובעיון גדול, כי הדברים בתוכו הם דקים מאוד.

אבל לאחר מכן יצטרכו בעזר ה', שהדברים יהיו **חיים** למוציאיהם בפה, שבשעה שאדם באמת לומד תורה, אומר תהלים ושאר כל הדברים כולם, הוא **ישכיל**- איזו דבקות צריך שתהא? באיזה המקום הוא נמצא? ואיך הוא עולה מהמקום שבו הוא נמצא להגיע להשגה שעליה דיבר הנפה"ח?

ואז **צורת החיים תהיה באופן שלם, באופן נכון, שהוא בונה את כל הקומה כולה:** הוא בונה דבקות של מצוות, הוא בונה דבקות של יראה ואהבה, הוא בונה דבקות של דיבור, דבקות של חכמה, דבקות של השתוקקות ותקוה, דבקות של רצון, ודבקות בהכרה הפשוטה בבורא יתברך שמו. **והוא בונה את הכל!**

העיקר באיתגליא ישאר עיון הש"ס באופן של התגלות של רצונו יתברך שמו, אבל הוא בונה את כלל כל סוגי הדבקות כולם, הוא מודע בכל עת ובכל שעה באיזה סוג של דבקות הוא נמצא, ועל ידי כן מתקיים בו- "ואתם הדבקים בה' אלקיכם **חיים** כולכם היום"...

- [נפש החיים שער ד](#) [1]

Source: <https://bilvavi.net/shiur/הדבקות-גדרי-תהלים-ב-אמירת-תהלים-גדרי-הדבקות>

Links

[1] <https://bilvavi.net/nefesh.hachaim.dalet>